

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 1—155—62.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Elfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Ezévre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1936.

XVII. évfolyam, 40. szám.

Október hó 4.

A magyar katolicizmus és a falu

A kétévelőtti Katolikus Naggyűlés vezérgondolata a család volt, a multévé a gyermek, a mostanié a falu.

Felémelő és időszerű magyar témák. Megrezdult bennük a mai világos korszak minden feltétele és aggodalma, de minden hit és reménye is.

Ami a családnak a gyermek, az a nemzetnek a falu. A jövő biztosítéka, az élet folyamatosága, a faj erejének záloga, a legfélétebb kincs minden adomány között, amit a Teremtő végtelen kegyessége általalakított népek nyújthat.

Sajnálatos azonban, hogy a magyar falu ma még mindig nem az, aminek létezésében az életformájában lennie kellene;

vezetésében, irányításában, kiképzésében, szociális és egészségügyi kérdései megoldásában nem érvényesül minden szempont úgy, vagy abban a mértékben, ahogyan az új világátalakulásban időszerű és kívánatos lenne. Mert azzal minden gondolkodó fő tisztában van ma már, hogy a falu válsága szokatlan mértékben erősödött. Az okait azonban különbözőképpen mérlegelik a megszűntesztendő módjaiban sem egyezők a vélemények.

Mi a bajok főokát a gazdasági sikertelenségekben látjuk inkább, mint a világméretű harcok nemzetközi kiéleződésében. Nem féljük a magyar falvak istenfélő, hazafias és a magántulajdon elvéhez ragaszkodó lakosságát a bolsevizmus fertőjétől. De természetesnek találjuk, hogy a világ nyugalalmát és rendjét lerombolni törekvő vörös áradat kiemeltlen harca s a mögötte meglapuló és erejét fokozó nemzetközi nagytöke, amely ósrégi trónokat döntött le, hogy saját befolyását fokozza, ugyanakkor pedig a földművelés értékállóságát a lehetőségekig csökkentse, mégis gondolkodásra készteti a falvak mindezt saját bőrükön tapasztaló lakosságát.

Igaz, hogy a háború és a háborút követő évek sorozatos szenvedései világszerte nyugtalanná és kísérletet az akarókká tették az embereket. Annál inkább, minél jobban elzárva látták boldogulásuk útját. A nemzetközi életnek is megvannak a maga sajnálatos politikai, közgazdasági és szociális fertőzései, s minden nemzetben és társadalomban akadhatnak fertőzésre hajlamos egyedek, akik a nemzet érzésvilágával és hagyományával sehogyszem egyező próbálkozások kész prédái. De ezek csak sajnálatos kivételek, s a magyar falvak lakóinak zömével nem azonosíthatók.

A magyar falvak lakói azt érzik és vallják, hogy új és igazságos rendnek kell elkövetkeznie.

Valami krisztusinak, ami minde nélkülötött megértő és emberi. Olyannak, amely minden jószándéku ember kenyeréről gondoskodik.

A falvak lakói cselekedeteiket és tetteket várják a beszédek után, mint ahogy Krisztus is nemcsak tanított, de gyógyított is és a legszébb beszéde után negyvenézer embert vendéglelt meg a pusztában. Ostort is ragadott, amikor kellett, hogy kiverje a kufárokat és pénzváltokat az Isten hajlékából. Legnagyobb cselekedete pedig az volt, hogy életét is feláldozta az igazáért. S még a keresztján is megbocsátott a megtérő látóknak.

Mi pedig, jószándéku magyarok, a Krisztus cselekvő testvérei legyünk. Ne egymást vádoljuk a falvak szemben elkövetett mulasztásokért, hanem kéz a kézben, hajlunk közelebb a falu népéhez. Le, egészen hozzá. Mint Szent István jobbra, amely a rabszolgáig leért. Mint Szent László bárdja, amely kettéhasította a leányrabló kun harcost. Vegyük észre az elvezni készülő embert, mint a Szeredai Leó közvitézt élete veszélyeztetésével kimentő Nagy Lajos. Ismerjük meg a falusi nép barátját, mint a jobbgyókokkal törődő igazságos Mátyás. És akkor katolikusok és jó magyarok vagyunk. És felemelhetjük elesett-

ségéből a falut, s nagyvá tehetjük a nemzetet is, mint nagy volt az említett kiváló katolikus uralkodók idején, akik a kicsinyek és védtelenek megértői és oltalmazói voltak.

Szeretettel és megértéssel üdvözöljük a Katolikus Naggyűlést, hogy a falu kérdéseit tüzet napirendjére.

Bizunk benne, hogy az országgrszóló tanácskozásainak, amelynek alaphangját a tizenegy szegény farcsiprímás lett *Szerédi Jusztinián* dr., a magyar katolikus egyház feje, útja meg, azt a medret vájja, amely a magyar sors mindent magával ragadó boldogulásához vezet. Hogy a történelemtudós székes látókörférel rendelkező *Hóman Bálint* dr. kultuszmi-

niszter, a kisgazdasorból származó *Mayer János* volt földművelésügyi miniszter s velük együtt a magyar katolicizmus egyházi és világi tudósai, szociológusai végre a megoldás helyes útjára terelik s a köztudatba vésik azt a gondolatot és elhatározást, hogy emek az akciónak a megvalósulásig kell állandósulnia.

Hogy elszánt akarások és bátor cselekvések járuljanak hozzá. Necsak diszkapulért, az ünnepelésért, a mandátumért menjünk a falvakba, hanem a szegények, elhagyottak, betegek és szenvedők hajlékát is látogassuk meg, a könnyeket töröljük fel, s öntsünk erőt és bátorítást a csüggedőkbe: akkor vagyunk katolikusok, magyarok és testvérek. Legyenek testé az igék, amelyek a Katolikus Naggyűlésen a falu felmentésére és megmentésére elhangzanak, s akkor a falu egybefonódik velünk a Krisztus igéiben, az ösök tisztelőtében és az ezeréves magyar haza boldogulásában.

Mézes János

Az angol külügyminiszter revíziót sürget

A népszövegségi közgyűlés *Genfben* szeptember 24-én választotta meg hat alelnökét, s megkezdte általános vitáját a népszövegségi Általános reformjáról. A vitát *Eden* angol külügyminiszter nyitotta meg. Kijelentései a békeszerződés revíziójának lehetőségéről elsőrendű világpolitikai események. Eden szorint ma áll helyzet egysékre kívánatos, más nemzetek szempontjából igaz-

ságtalan. Kiegyensúlyozott helyzetet kell teremteni.

A 19-ik szakasz feletti vitával erkölcsi nyomást lehetne gyakorolni az igazságtalanságok megszüntésére érdekében.

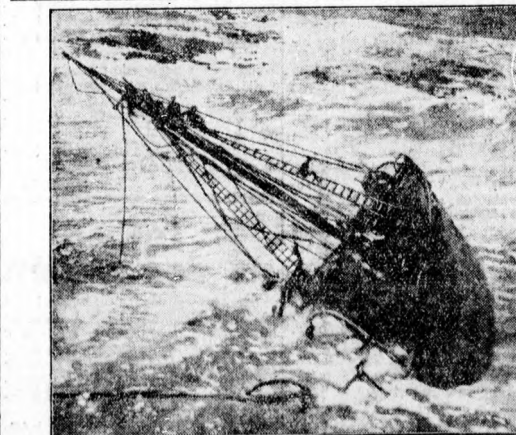
A népszövegségi alapokmány elválasztandó a békeszerződésektől. Tévédés azt hinni, hogy a világ ügyei rider és kegyetlen formákba szoríthatók.

Eden beszédének az egész világ sajtójában óriási visszhangja támadt. Az angol külügyminiszter állásfoglalását a kisanant és a zavarosan halászni óhajto szovjet megbízottak kivételével, mindenki helyeselte. A becsület és őszinte angol álláspont, természetesen, óriási mértékben foglalkoztatta a magyar közvéleményt is.

Táncos Gábor magyar fődelegátus szeptember 28-án szóalt fel a vitában, hogy a népszövegségi reform ügyében a magyar álláspontot kifejtse. Beszéde során hangsúlyozta, hogy az alapokmány reformjánál határozottabbá kell tenni a konfliktusok megelőzésére irányuló szakaszok rendelkezéseit. Kifejtette, hogy

a revíziós szakasz a nemzetek közötti béke legszilárdabb pillére

és hogy a regionális egyezmények a katonai szövetségek rendszeréhez vezetnek. A fegyverkezési egyenlőség nem tartható fenn. Végül a kisebbségvédelem hiányát vázolta s kívánta, hogy a kisebbségek panaszait ne politikai tekintetből bírálják el.

Hajókatasztrófa Izland-szigetén

Egy nőrrég halászahajó maradványai, amelyet a vihar Izland-szigetének sziklához csapott. Tizenkét matróz elpusztult, a többinek sikerült megmenteniük.

Október fatodika...

Mínél esetlebb egy nemzet, s minél rövidebb az útja, amelyen jövő boldogsága felé haladni kénytelen, annál jobban fokozódik nemzeti önnepek jelentősége. Trianonai megcsontottságunk vérző napjai közül homor fénsséggel tárul élénk évről-évre az Aradi Golgota, amely ezeréves történelmünk minden fényének jobban vési emlékeztünkbe és tájrad élénk a szarokosság hádbaváló erőlködését a szabadság, a hazaszeretet és nemzeti boldogság vérfőfőjására. Ha Trianon a kegyetlen és igazságot, emberi érzést nem ismerő bársors sötétben ránkmeredő éjszakája, az aradi vértanúk glóriás emléke a ragyogó csillagok, amelyek sugárakat vetítenek a lelkek csiggyedő homályába, s irányt mutatnak a tétova magyar akaratok ernyőtségébe, hogy a felkelő nap felé törjenek és el is érjenek oda a csonka határok minden gonoszágán és szarokosságán át is. Nincs olyan földi hatalom, amely Aradtól, ha élve is tőlünk, a szivünkkel kizsákmányolja tudja. Nincs olyan szarokosság, amely idegen bályogást állíthatna helyette. Nincs olyan idegen nemzeti eszme és gondolat, amely vérszegény és hatástalan ne maradna mellette. Az aradi tizenhárom a nagy magyar hazáért halt meg a magyar gondolatért és boldogságért. Nem egy közülük a saját faja ellenére is, de mindenesetre az önző, a kíméletlen, a szabadság szent jogában tipró szarokosság kezéül. Nagymagyarország soha el nem homályosítható jelképe az Aradi Golgota, amelyen tizenhárom magyar mártír tett tanúságot a magyar elmulhatatlanságról... Üncpelejtünk ezen a szent napon. Kulcsoldónak néhány perces imára a dolgos magyar kezek. Aztán fődönjünk össze szent és törelen fogadásra, hogy az aradi tizenhárom emléket a csonka határ nem törölte ki szivünkől, hanem ottlart állított benne a vértanúk tiszteletére. Ottlart, amelynek szövege nek a nagy magyar határokig világít minden igaz magyar akaratban és elszántságban.

BELPOLITIKA

A kormány tagjai szeptember 24-én kezdték meg a két napra tervezett tanfolyamukat. A minisztertanács Darányi Kálmán, helyettes miniszterelnök élénkött.

A minisztertanács azoknak a törvényjavaslatoknak az alapveit tárgyalta, amelyeknek megvitatására a szeptember 9-ike és 11-ike között tartott folytatásos minisztertanácsos meg nem került sor. Így különösen Winchler István kereskedelmi miniszter előadásában tárgyalta a vásárjog szabályozására vonatkozó törvénytervezetet, majd Kozma Miklós belügyminiszter ismertette az egykekedéssel kapcsolatos egyes problémák megoldásának alapveit. Szóba került a társadalombiztosítási kérdéseken felül a minimális munkabérek bevezetésének problémája is.

Másnap a minisztertanács folytatta az egyke kérdéseinek tárgyalását, majd behatáron foglalkozott a munkanélküli diplomás és érettségizett ifjúság problémáival.

A kormány rendeletet adott ki a gyülekezési jog korlátozásáról. A rendelet szerint politikai jellegű népgyűlések, kivéve az országgyűlési képviselők által saját kerületükben tartandó beszámológyűléseket, továbbá mindennemű politikai jellegű felvonulás, körmenet, s.b. tartása további intézkedéssig tilos. Megtartásukat karhatalommal is meg kell akadályozni.

A balatonfüredi választókerülethez tartozó Felsőörs község küldöttsége kihallgatáson jelent meg Darányi Kálmán dr. helyettes miniszterelnöknek, hogy átadhasa részére a községi újszolgárai oklevelet. A küldöttség

nevében a községi bíró köszöntötte a minisztert s kiemelte, hogy díszpolgárrá történt megválasztásával a község Darányi Kálmán dr.-nak a magyar gazdasági érdekeikért való és a 'kerület közérdekű' kérdéseinek felkarolása terén kifejtett munkásságát kívánja megbecsülni.

A Nemzeti Egység Pártjának vezetősége szeptember 29-én Ivády Béla országos pártelnök elnöke mellett pártvezetői ülés tartott, amelyen Ivády Béla országos pártelnök Gombós Gyula miniszterelnök kormányalkításának negyedik évfordulója alkalmával megle hangon emlékezett meg Gombós Gyulának az ország érdekében kifejtett eredményes munkásságáról és bejelentette, hogy az évforduló alkalmából a párt nevében táviratilag üdvözli őt.

Utána Darányi Kálmán helyettes miniszterelnök tájékoztatta a pártvezetőket az aktuális kormányzati eseményekről, valamint a pártnak a parlament őszi munkájában való részvételével foglalkozott a pártvezetés.

Ugyanezen a napon a pártvezetőség és a pártnak azok a képviselőtagjai, akik a pártélet és a pártszervezés fókuszánál érdekeltek előterjesztést kívántak tenni, egyúttal értekezletet tartottak. Az értekezlet egyhanguan megállapította azokban az intézkedésekben, amelyek a párt életének erőteljes fellendülését szolgálják.

Darányi Kálmán helyettes miniszterelnök Gödöllőn kihallgatáson jelent meg a Kormányzóknál és az időszaki kormányzati ügyekről jelentést.

Darányi Kálmán helyettes miniszterelnök a kihallgatás után Makóra utazott és ezzel megkezdte másfél-napos alföldi körúrtját. Makóra este érkezett meg és résztvett a gazdasági egyesületben tiszteletére rendezett társasvacsorán.

Ezidén bőségesen ontotta termését a békési föld...

Nagy lelki megnyugvás és öröm az ember számára, ha országunk egy-egy részében megelégedett, boldog arcokat lát. Orosházi tanyákra mentünk ki a napokban és sorba járva a tiszta, rendez tanyákat, mindenütt megelégedett, vidám gazdákra táltunk. Egy évvel ezelőt bizony itt is rossz ment mindenkinek, de az Istenáldotta békési föld mintha be akar ná hozni az elmulasztottakat, bőven ontja gazdag kincseit, sokszorosan visszafizetve a befektetett fáradságot.

Résztvettünk a hajnali piacon Orosházán. A baromfi piac messze híres és a kijelölt helyen százával állanak a kistermelők és az exportőrök egy-egy napon a szezonban 150-200 ezer pengőt is kifizetnek. Élénk a gyümölcs piac is, de most legnagyobb forgalom a gabonapiac van. Lehet is. A kisgazdáknál általában 10-14 métermázsza termelt kis holdankint. A kukoricás szekerek végnélküli sorát körülállják a kereskedők és a gazdák elégedettek az árakkal.

Elmentünk azokba a fehér-falu kis tanyákba is, ahonnan ezek az értékek kikerülnek. Szíves fogadtatás. Alaposan körülnéztek. Van is mit nézni. Mindenütt a modern gazdálkodás jelei. A tanyák körül új telepek, fajgyűmölösök, szépen gondozva, szakszerűen kezelve. A baromfi piac jobbra leghorn-fajták és discekedve mesélik, hogy mióta ezt a fajtát vezették be, mennyivel több a jövedelmük. Karbantartott épületek, gépek, jól ápoltt állatok. Mindenben látunk a gondosság és a szakszerűség jeleit. Az Orosháza-monori gazdák tagjai még ma is állandóan tanu'nek. Telen előadók ismerték velük a tudomány és technika vívmányait és

A helyettes miniszterelnök október elsején reggel ünnepléyes keret között felavatta a makói hagyománytermelők új hagyalmazát, majd a hagyománytermelők bemutatott tekintete meg, utána pedig az ipartestületet látogatókat el a gyümölcskültetés megtekintésére.

Az avató ünnepség után Makórol autón Szarvasra ment a helyettes miniszterelnök. Szarvas és Mezőúr között most építik meg a Hármas-Kőrös hatalmas vízvezető telepet, amely egyrészt lehetővé teszi a Kőrös jobb szakaszának hajózhátását, másrészt a békésmezei hatalmas öntözőműveknek lesz az alapja. Október elsején Darányi Kálmán tette meg az első kapavágást, amely után nyomban megindult a nagy szabású munka. Darányi Kálmán október elsején az esti órákban tért vissza a fővárosba.

Az Actio Catholica szeptember 27-én Szegezd-Alóstanján Katolikus Napot rendezett, amelynek ünnepi szónoka Antal István dr. igazságügyi államtitkár volt. Beszédében háliját fejezte ki az Actio Catholica ének, hogy az ország érdekelődésének homlokterébe állította a falusi és tanyai nép időszerű kérdéseit, mert — mint mondotta — ezeknek keresztényi szemléletű való megoldása nélkül nincs magyar megújulás, nincs magyar feltámadás.

Az egyblyütt közönség beszéde végével hosszasan ünnepléte Antal István dr.-t.

Göbbs német birodalmi szeptember 27-én repülőgéppel Budapestre érkezett. Mackensen német követ villásreggelit adott a német államférfi tiszteletére, amelyen résztvett Darányi Kálmán helyettes miniszterelnök és Hóman Bálint vallas- és közoktatásügyi miniszter is. Göbbs miniszter pár órai budapesti tartózkodás után Berlinbe utazott.

Liber Endre meghalt

Budapestnek nagy gyászva van! Liber Endre alpolgármester szeptember 26-án hirtelen meghalt. Szivromban ölt meg a főváros legkiválóbb és legmunkásabb szívi vezékjét. Liber Endre 1878 augusztusában született Budapesten. Árua gyermek volt és a székelyfőváros József fiúvárvárában nevelkedett fel. Gimnáziumi tanulmányainak elvégzése után jogot végzett, majd djnoki minőségben a fővároshoz került. Pályafutása alatt szolgálatot teljesített a székesfővárosnak csaknem minden ügyosztályánál és mindenütt kitüntetés és elismerés, hogy képzettségével és ritka szakértelmével. 1917-ben főjegyzővé választották és a közigazgatási ügyosztály vezetésével bízták meg. Ebben a munkakörében pártatlan mértékű szociális tevékenységet fejtett ki és számos szociális intézményt modernizált. 1931 márciusában választotta meg a törvényhatóság az első alpolgármester díszes állására, amelyben hozzáfogott az idegenforgalmi ügyek és furdóügyek legjobban irányításához. Éleletben rendkívül igazságos és alapos tudományos és irodalmi működést fejtett ki. A József fiúvárvárral szemben, amelyben nevelkedett, pártatlan adóztatással foglalkozott a város, mert irodalmi tevékenységének tiszteletdíjából 30 ezer pengő alapítványt tett a fővárosban. Liber Endre holttestét a belvárosi plébániatemplomban ravatalozták fel és szeptember 29-én, temették el a keresepi úti temető díszsírhelyére örösi részvét mellett.

A spanyol felkelők pártatlan győzelmet arattak

A nemzeti felkelő csapatok szeptember 27-én elfoglalták Toledót az Alcazarral együtt és felszabadították az Alcazarban már több mint tíz hete kezdő hadapródokat. Az Alcazart védő kadetok már előbb elhagyták a várat és résztvettek a harcban. A kormánycsapatok gyalog és tehergépkocsikon menekültek. A felkelő csapatok tábornoka dicsérettel adozott a hadapródok hőies önfeláldozásáért és kitartásáért, ami kiérdemelte az egész világ csodálatát.

A madridi város kormány kiltványt adott ki, amelyben fokozott ellenállásra hívja fel a lakosokat. A madridi kormány a polgárháború kitörése óta most először vallotta be nyiltan, hogy a főváros veszélyben forog.

A spanyol ifjúság a vörösökt ellen. A nemzeti felkelők oldalán küzdenek az ifjú spanyol faszalsták is, akiknek jelvényük az összekötött nyíl.

Tél — az ősz elején

Szeptember végére várhatóan téli időjárás köszöntött be. A Kékesen hó esett és napközben is mintegy 6 cm-es hótakaró borította a Kékeset. Hó esett a Svábhegyen is, amely azonban rövidesen elolvadt. Zalaegerszegben a város határában éjszaka fagyott és havazott.

A Balkánon is teljes erővel beköszöntött a korai tél. Délisztyávia legnagyobb részében havazik, Bosznia és Dél-Szerbiában már reggel 20 cm-es hótakaró borította a hegyeket.

Franciaország, Svájc és Hollandia devalválta a pénzt

Jobb viszonyok következnek ezután?

Szeptember 26-án világszenzáció erejével hatott az a hír, hogy a francia kormány a francia frank értékét lecsökkentette. A francia frank a napról-napra súlyosabban való pénzügyi nehézségek miatt követte a dollár és a font példáját és letért az eddigi értékeiről.

Hónapok óta folytak a tárgyalások a francia, az amerikai és az angol pénzügyi körök között és ezeket a tárgyalásokat a legnagyobb titokban végezték. Páris, Washington és London, a világ három nagy pénzügyi hatalmassága, összefogott a francia frank leértékelésének keresztülvételére és közös deklarációt adott ki, amely bejelenti a három ország együttműködését a valutapolitika terén és jelzi, hogy a francia frank leértékelését követő esetleges káros kihatásokat ellensúlyozni fogják. Ezek után igen nagy érdeklődéssel várták világszerte, hogy mi lesz a sorsa a másik két — még aranyalapú — valutának: a holland forintnak és a svájci franknak? Amint azonban előrelátható volt, mindkét országot gazdasági érdekek kényszerítették arra, hogy pénzügyi értékük közelebb hozzák a vezető világváluták értékéhez és kövessék a franciák által választott utat.

Az utolsó három aranyalapú állam ország tehát elhagyta az aranyalapot és pénzügyi értékét, előrelátóan 25—33 százalékkal csökkentte. Ettől a fordulattól a világsági a gazdasági viszonyok rendeződését és kiegyensúlyozottságot reméli. Azt hiszi, hogy a létrejött megállapodás és a számbajó valuták értékesítése után új világváltórendszer kezdődik, amelyvel a nemzetközi valutagyűjtés az érvényeszedik mindenkor hullámzásától függetlenül a jegybankok szoros és tervezett együttműködése fogja biztosítani.

Mit jelent mindez a magyar gazdasági élet szempontjából? Előjáróban meg kell állapítanunk, hogy a magyar gazdasági és pénzügyi körökben a legelőzesebb nyugalommal fogadták a külföldi valutafronton bekövetkezett nagyjelentőségű változásokat. Azzal természetesen számolnak, hogy Franciaország, Svájc és Hollandia devalválta a pénzt, de ezekről az eseményekről csak a legkevesebbet fogadják, de viszont kevesebbet is kell figyelniük az olyan impozáns cikkekéről. Ha pedig a devalváció (pénzértékesítés) hatása alatt a gazdasági élet fellendül Franciaországban, Svájcban és Hollandiában, úgy az ezekbe az országokba irányuló kiváltságos bizonyra mindenképpen lesz jelentős mértékben fejlesztési. De még ennél is nagyobb jelentősége van a három országban bekövetkezett devalválásnak, hiszen a devalválás ugyanis javítja Magyarország fizetési mérlegét. Magyarország külföldi eladósága tudvaleg 1931 elején, tehát a valutaválság előtt, mintegy négytízmillió pengő tért ki. Ez a négytízmillió pengő a dollár és font 40 százalékos értékesítésének folytán és az időközben történt visszafizetések következtében, máris mintegy kétszázmillió pengőre csökkent. Ha most megmondjuk azt, hogy Franciaországgal, Svájjal és Hollandiával szemben Magyarország külföldi adóssága hatalmas összegre nő, úgy a most bekövetkezett devalválciónak első hatása külföldi adósságainkra az, hogy ezeknek az összege ismét igen jelentékeny mértékben csökken. De természetesen nemcsak külföldi adósságaink térfelcsökkenése miatt csökkennek a jövőben az ősszegés, amelyet kamat fejében kell fran-

cia, svájci és hollandi adósságaink után megfizetnünk. Ez a csökkenés, amely néhány millió pengőt tesz ki évente, nemcsak az ország fizetési mérlegét javítja meg, hanem megkönnyíti a belföldi adósságok tehermentesítését is, aminek hatása bizonyára az adósságok fokozottabb vásárlóképeségében fog idővel megvalósulni.

Végül réll mutatunk arra is,

A szeszfőzésre szolgáló bor legkisebb ára 16 fillér

A hivatalos lap szeptember 27-iki száma közli a borknak a szeszfőzés céljára való fokozottabb mérési felhasználása céljából kiadott pénzügyminiszteri rendeletet, amely annak lehatárolására szolgál, hogy

a központi és kizárólagos borpároló szeszfőzők körülbelül 120.000—130.000 hektoliter bort literenként legalább is 16 filléres áron borpárolt főzésre felhasználhassanak.

A rendelet értelmében az 1936—1937-iki termelési időszakban 12.000 abszolút hektoliter borpárlat után abszolút hektoliterfokozatuk 30 pengő borárkiegészítést kapnak azok a központi és kizárólagos borpároló szeszfőzők, amelyek az erre a célra átvett bort a termelőnek mállgand-fokozatuk legalább 1,6 fillért fizetnek. A szeszfőző-vállalkozók a borárkiegészítésben részesülő borpárlat előállításához szükséges bormennyiséget

hogy a mostani devalváció révén súlyos veszteség érte mindazokat, akik a pengőben nem bízza, vagyunk kiszoktatták az országból és például Svájcban helyezték el. Ezek az emberek most pénzügyi egyhármadát elvesztették, de ez — véleményünk szerint — még mindig csekély büntetés annak a bűnnek a nagyságához mérve, amelyet az országgal szemben elkövettek.

csak közvetlenül olyan termelőktől vásárolhatják, akiknek a birtokában lévő szőlőterület új katasztrális holdat meg nem halad.

E célra direkt termőszőlőből származó bor nem használható fel. A borárkiegészítésben részesült borpárlatra néve a rendelet a neutrálizációs tilalmat felfüggeszti.

Azok a központi kizárólagos borpároló szeszfőzők, amelyek a szőlőművelési akcióban résztvevni szándékoznak, eziránti igényüket legkésőbb 1936 október 8-ig kötelesek a pénzügyminisztériumban bejelenteni. A rendelet a fentiekben kívül

3000 abszolút hektoliter borpárlatnak direkt termőszőlőből származó borból való előállítását is lehetővé teszi

azoknak a szeszfőzőeknek, amelyek a direkt termőszőlőből származó borpárlat a termelőnek mállgand-fokozatuk legalább 1,2 fillért fizetnek.

Vörös próbálkozásokra: ökölcsapás!

Vitéz leveldi Koszma Miklós belügyminiszter a sajtó képviselői előtt nagyfontosságú nyilatkozatot tett. A nyilatkozatnak alábbi részleteit ismertettük meg olvasóinkkal: — A szociáldemokrata párt hitvallás alapja: a Népszava, heteken keresztül olyan álláspontot foglalt el, amely a spanyol esemé-

nyek hatása alatt a nemzeti közvélemény érzéketlenségét súlyosan sértve, annak jogos felháborodását keltette fel. Ez a provokáció politikai szempontból megengedhetetlen volt és nem szolgáltatta az ország nyugalmát. Ezel egyidőben megjelentek a spanyolok száma, amit kizárólag gazdasági okokkal és drá-

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbbban vásárolhat a hírneves

Reményi Mihály

hangszerlelő. Budapest, VI/15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

gulasi folyamattal nem lehet időkölni. Tudomásom van arról, hogy

bizonyos üzemekben és vidékeken a nyugtalanság csak akkor kezdődött el, amidőn ott tervezési irányítás látszatával agitátorok jelentek meg és kezdték el munkájukat.

— Végül a szociáldemokrata párt-hoz tartozó egyes tényezők részéről olyan kijelentések is történtek, amelyeknek jellege már kihívó. Az ilyen kijelentések alkalmassak a nemzeti közvélemény provokálására, amely a legnagyobb határozottsággal lép fel és kéri ki magának az ilyen tendenciákat.

— Sajnálatosnak tartanám az ország rendje és nyugalma szempontjából, ha a helyzet a jövőben kiéleződne és az úgy a politikai nyilatkozatok terén az utóbbi kerülne. Éppen ezért

sükség esetén a legkeményebb intézkedéseket volnék követhetően folytatni.

— Ezek közé tartozhatik a Népszava betiltása, nyugtalanságok esetén pedig nem a félrevezetés, hanem azoknak a terelőltatás, akik politikailag és erkölcsileg felelősek a történelmi.

— A nyilatkozatomat két ekkől tettem. Először, mert eléjtem akorom venni annak, hogy a rend fenntartására hivatott közegeknek kelljen komolyan fellépni, másodsor, mert meg akarom nyugtatni a nemzet közvéleményét, hogy nyugtalanságra vagy aggodalomra ok nincsen.

— Boleviszta veszedelm nincsen, csak az agitáció próbálkozik.

Azokat az agitátorokat azonban, akik a tüzzel játszanak, ártalmatlanná teszem.

Az elmúlt események eléggé kinyitották a nemzet szemét ahhoz, hogy minden vörös próbálkozásra hatálmán öbölcsapással válaszoljon.

Az „izsáki sárfehér” kiállítása

A Kiskunság egyik legnagyobb közegének, Izsaknak futóhokiján az utóbbi tíz esztendőben a gazdák szorgalma nagyszerű szőlőkultúrát teremtet. Izsak nagyközség munkája eredményének bemutatása végett most rendezte első mezőgazdasági, szőlő- és gyümölcskiállítását, amelynek megnyitására leutazott Darányi Kálmán helyettes miniszterelnök is. A község bejáratánál Holczer István községi bíró üdvözölte a minisztert. A futóhok Izsak László szőlőtermelő mondott köszöntőt, amelyre Darányi Kálmán többek közt a következőkben válaszolt:

— Izsak határa nemrégiben még használhatatlan futóhokok volt s ma már az izsáki gazdák tekintélyes mennyiségű márkázott csemegegyümölcsöt szállítanak külföldre a világ minden tája felé. Jól esik látni ezen a kiállításon, hogy a magyar gazda leleményessége, bölcsessége, szorgalma és kiáltása milyen szép gyümölcsöt hozott. Nagy örömmel látom azt is, hogy az izsáki gazdák az egyfajta szőlő termesztésére tértek át.

Darányi Kálmán helyettes miniszterelnököt beszéde végével lelkes ünneplésben részesítette a több ezer főnyi gazdaközösg.

Nem lehet eléggé hangoztatni

mily fontos intézmény

a magy. kir. osztálysorsjáték

Tudni kellene mindenkinek, mily sokan nyertek az őrjási főnyereményeken kívül tekintélyes összegeket és ma gondolhatnak dühnek. Az osztálysorsjáték buzással az állam gyakorolja az ellenőrzést, ott nincs protekció, nincs kiváltság, se rang, se kor, se ordo, se képesség, se tehetség, se vagyon, hanem teljesen a

véletlen szerencse dönti el, melyik sorsjegy nyer.

Senki se mulassza el most a gyors meggazdagodás lehetőségét és a kiváló alkalmat. Október 17-én kezdődik az új megjavított sorsjáték, rendeljen új sorsjegyet még ma bármelyik főárusítónál.

SZÖVETKEZETI ÉLET

Az oslói szövetségi tanácskozások

A Nemzetközi Mezőgazdasági Szövetségi Bizottság ezidei oslói tárgyalásán hazánkat Schandl Károly dr., az OKH kitűnő alelnök vezérigazgatója képviselte. Schandl Károly dr. a Magyar Szövetkezesek egyik számára cikket írt a szobanforgó tanácskozásokról. A nagyérdekl. beszámoló az alábbi részleteket közli:

A Nemzetközi Mezőgazdasági Bizottság idei tanácskozásait Oslóban, Norvégia fővárosában tartotta. A tanácskozások keretében folytak a Nemzetközi Mezőgazdasági Szövetségi Bizottság tárgyalásai is, amelyekben főleg arról volt szó, milyen eszközökkel lehet a mezőgazdasági szövetségek, különösen pedig a hitel-szövetkezetek forgótőkét javítani.

A magyar hitel-szövetkezeti mozgalom 1 évi barátja, Louis Tardy, a francia Nemzeti Mezőgazdasági Hiteltéplő-zár vezérigazgatója, foglalta össze előadásában azokat a módozatokat, amelyek a mezőgazdasági hiteltéplő-újításra és különösen a mezőgazdasági szövetkezetek forgótőkéjének növelésére alkalmasak. A vita nagyon élénk volt. Majdnem az összes európai országok képviselői résztvettek benne. Örömmel állapítottam meg, hogy az a beszámoló, melyet leírtattam a vita keretében a magyar hitel-szövetkezetek munkájáról, nagyon kemény érdeklődést keltett.

Felkeltette már eleve a magyar munka iránti érdeklődést a lengyel mezőgazdasági egyesületek elnökének, Pudelkowskának a felszólalása, aki rámutatott arra, hogy a jegybankok közül különösen a Magyar Nemzeti Bank mutat komoly érdeket a mezőgazdasági hitel iránt. Klingerda joggal dicsőítette azt, hogy a prágai jegybank egyik alelnök állását a mezőgazdasági szövetkezetek delegátusával töltötték be, de Magyarország e tekintetben sem maradt el az „utólag” közép-európai ország mögött. Tardy, akinek hatalmas intézete megfelel nálunk az „Országos Központi Hitel-szövetkezet”-nek, feltárta, milyen nagy forgótőkét bocsátott a francia állam a hitel-szövetkezetek központjának rendelkezésére, hogy a mezőgazdasági szövetkezeteket minél tökéletesebben láthassa el hitellel. Rámutatott arra is, hogy a francia jegybank tiszta nyereségének bizonyos hányadát a hitel-szövetkezetek központjának juttatja évente tartalékok képzése végett. De maga Tardy is a szövetkezetek sajátjához gyűjtésére vette a szult, mely tekintetben a magyar mozgalom mutat fel legszebb sikereket.

Az oslói és lillemhameri (Norvégia) mezőgazdasági vidékének központja) tanácskozásokon a magyar hitel-szövetkezetek kitartó propagandáját és eredményeit tartám fel. Különösen méltányolta a Nemzetközi Bizottság

előleki közönsége azt a tényt, hogy a magyar hitel-szövetkezetek kellő időben erősítették üzletész-és tartaléktökéiket s fokozták takarékbételei-állományukat. Kedvezően hatott, hogy az agráradósságok okozta válságot saját erőikből uszták meg s újból hozták föl a szövetkezeti sajátjók gyűjtéséhez az önszorgéle alapján. Nem kevésbé szílt sikra azonban a konferencia a szövetkezetek jogai mellett, melyek közül ki kell emelni azt, hogy a közpénzek elhelyezésénél a szövetkezetek és különösen a szövetkezeti központok egyenlő elbánást követelhetnek a bankokkal szemben.

Vannak boldogabb országok, ahol a szövetkezeti intézményeket régóta előnyben részesítik, de mi megelégszünk az egyenlő elbánással. A magyar hitel-szövetkezetek, mikor legutóbbi kongresszusukon elhatározták az új propagandát a szövetkezeti sajátjók fokozására, helyes uton jártak. Ezt bizonyítja az oslói nemzetközi tanácskozások eredménye is, mely abból áll, hogy a mezőgazdasági szövetkezetek forgótőkéjének növelésére vonatkozó javaslatokat a jövő évi nagy agrárkongresszus napirendjére tűzik, melyet Hollandiában, Hagában tartanak meg.

falvai kórház építésére gyűjtenek össze. A házakra és telkekre Mikszáthfalva közönségének alapszabályai hátezerlelési és elidegenítési tilalmat írnak elő.

A tiboldaróci barlanglakó körében nagy az öröm. Egyelőre ugyan a négyezer barlanglakó közül csak kétszázhatven jut emberi hajlékhöz,

de remélik, hogy a nemes adakozók példáját országszerte követni fogják azok, akiknek nem jelentene meglehetést néhány család kiszabadítása az évszázados barlangpokolból.

A gazda sorsa itt is, ott is: balsors

A Pozsonyban megjelenő Magyar Nép című magyarpárti hetilapból vessük az alábbi sorokat annak a megvilágítására, hogy a gazda sorsa mindenütt egyforma és — féjdelalom — mindenütt egyformán nehéz. A cseh megszállás alatt élő felvidéki gazdák gazdasági sérémelei és követelések többé-kevésbé azonos sérémelek és követelések — nálunk is. Az egyesült magyar pártok tizenegy pontba foglalt határozati javaslata többek közt a következőket kívánja:

Követeljük, hogy a gazdanósságok rendezésével kapcsolatos első fizetési teljesítés határideje az 1936. évi katasztrófális termés miatt elhalasztassék, oly módon, hogy minden végrehajtás hivatalból beszűntendő és új végrehajtási kérelmek hivatalból visszautasítandók, nehogy a végrehajtási cselekmények és kérelmek költsége továbbra is megterhelje az amugy is eladósodott gazdákat.

Követeljük, hogy az eddigi kamat-megállapítás újlag rendeztesék és a bankok által felszámítható kamatok és költségek meghatározott százalékra maximáltsanak.

Követeljük, hogy az inszégének

nyilvánított járárok kiterjesztessenek mindazon járárokra, amelyekben az árvek és az időjárás által az 1936. évi termésnek legalább 30 százaléka elveszett.

A mezőgazdák kényszerűségéből kérelmük határideje egy évvel meghosszabbítandó és ezen idő alatt végrehajtások és a végrehajtási kérelmek hivatalból elutasítandók.

Követeljük, hogy az 1936—37. gazdasági évben teljesen szüntessék be az adóvégrehajtásokat és ezen idő alatt kamatokat se számíltassanak.

A jövedelmi adólap megállapításának rendje újól szabályozandó. Követeljük, hogy a vámmalmok létségi kontingensét toroljék és állítsák vissza a vámmalmok szabad versenyét és a malmokat sújtó monopólium illetekét miatt ne szedhesseken a malmok 10 százaléknál magasabb vámot a rendes 2 százalékos porlónon kívül, mert a malmokat sújtó mostani intézkedések és terhek közvetve a gazdákat sújtják.

Nos, mit szokás mindehhez a Trianon-innen magyarok? Hiszen a közhit azt tartja, hogy a felvidéki gazdák sorsa irigylésemelő!

Négyezer borsodi barlanglakó közül 270 emberi hajlékhöz jut

Kozma Miklós belügyminiszter szeptember 24-én hagyta jóvá azt a rendelkezést, amely megengedi, hogy a borsodmegyei Tiboldaróc község határában új falut létesítsenek: Mikszáthfalvát. Ezzel a hirdeté vált ugynevezett „borsodi Abszinnia”, négyezer barlanglakó nincstelen nyomortanyájának története új fejezethez érkezt.

A szeptember 24-iki sajtóbejelentés Borbély-Maczkó Emil főispán, akinek fáradságtalan munkássága tette lehetővé, hogy új élet virradt az állati sorsa silyédt borsodi nincstelencere, kalauzolta a magyar sajtó képviselőit az épülő Mikszáthfalva és a tiboldaróci „barlanglakó”-ba, hogy bemutassa, milyen sorsban éltek eddig a tiboldaróci nincstelencere.

Kétszázötven éve élnek már a szerezetlen nincstelencere a tiboldaróci hegyoldal tufabarlangjaiban.

Alig néhány négyzetméter területen hat-héttagú család nyomorog, Sokszor még az állatok is beszoznak a lakásnak nevezett dohos, egészségtelen, piszkos odusirokba.

Az eső átcsorog a laza mézgarétegen. A kenyér félnap alatt megpenészesedik. A néhány tenyérnyi ablakon a nap sohasem süt be...

De most már áll a belügyminiszter háza, amelyet elsőnek épített fel,

hogy a példát követve, gombamódra szaporodjanak a kis egyszerű-konyhás, kertes családi otthonok.

Mikszáthfalva megalakítását tulajdonképpen a Révai irodalmi társaság adakozása tette lehetővé. Négyezer pengő adományozott hogy ezért az összegért husz Kozma Miklós-féle mintaházat és egy kulcsházat építsenek a Tiboldaróc mellett létesítendő Mikszáthfalván. Ezen a husz házon kívül a környező tagjai, Kozma Ferenc tábornok, a belügyminiszter édesapja és a Borsod-Miskolci Hitelbank is hozzájárultak a falu építéséhez egy-egy házzal, továbbá a gyűjtésből befolyt összegből még az ősz folyamán hetven házat építenek az új Mikszáthfalván és a környező falvakban.

Mikszáthfalván körülbelül negyvenöt házat építenek, amelybe még a tél előtt negyvenöt család, családtagokkal együtt összesen kétszázhetven ember költözik be a szomszédos barlanglakókból.

Azokat a barlanglakásokat, amelyekből tulajdonosaik már kiköltöztek, felrobbantották, nehogy eszébe jusson valakinek megegyezzer beköltözni oda.

Mikszáthfalva új lakossága a sajátjába költözik. A házért és a kétszázötven kertért évi husz pengő bírt kell fizetni, amely összeget a mikszáth-

Tervezett a magyar baromfi já minőségének fokozásáról

Halács Ágoston dr., az Országos Mezőgazdasági Kamara h. igazgatója a baromfitenyésztés időszerű kérdéseiről az alábbi nyilatkozatot tette:

— A magyar baromfi iránt külföldön tapasztalt érdeklődés nemcsak nem lanyhul, hanem emelkedőben van. Erre az érdeklődésre azonban már figyelték versenyársaink, Románia, Jugoszlávia, sőt, Lengyelország is különböző állami támogatásokkal versenyársaként jelentek meg a külföldi piacokon. A konkurenciát az teszi lehetővé, hogy az említt országokban a tenyésztés sokhat kevesebb költséggel történik. A magyar baromfi egyelőre állja a versenyt, mert minőség tekintetében messze felülmúlja a szomszédos államokét. Ezzel azonban nem szabad megelégednünk, mert a szomszédos országok is minden terevéssékl azon vannak, hogy baromfiállományukat javítsák. Eppen ezért mindent el kell követnünk, hogy a magyar baromfi minőségét még jobban emeljük.

— E célból az Országos Mezőgazdasági Kamara tervezett dolgoztat ki és azt benyújtotta a földmivélsügyi miniszteriumnak. A szükséges tennivalók háromirányúak. Először is a baromfitenyésztés szempontjából megfelelő kerüeti bocsátás kellene létesíteni és megállapítani, hogy az egyes kerületekben mely fajták volnának a legzárdaosabban tenyészíthetők. A második teendő volna a keltető központok berendezése, ahol a kerületeknek megfelelő fajta tojócsok keltetnének. A harmadik tennivaló: a baromfiak kül- és belföldi forgalmának szorosabb ellenőrzése és a tapasztalt visszaélések kiküszöbölése.

— A román és jugoszláv baromfi-árunk Magyarországon való olyan tranzitálása, amely az itteni takarmány felhasználásával az állomány feljavítását előzoja, elvileg nem kifogásolható, ha a tranzitálás nem szolgál a belföldi baromfiárak csökkentésére. De még ez esetben is nagyon fontos, hogy az egészségügyi szabályok a legszigorúbban betartassanak és a szállítmányoknak mindig határozottan megjelöltessekn annak tranzitáló jellege. A magyar baromfi eddig éppen minőségével volt versenyképes, nem volna tehát megengedhető, hogy az idegen baromfi, mely hat itt minőségileg feljavul is, mint magyar áru szerepeljen és esetleg a magyar baromfi jó hírnevét rongssa a külföldi piacokon.

Arany-ezüst beváltás
a legmagasabb napi áron
Szigeti Nándor és Fia
ékszerész
Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

Japán ellenállhatatlanul nyomul előre. A kínai vasuti állomások feltrútnak már megjelentek a japán betörésük is.

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

Növendék marháink

nemokára beszorulnak a legelőről és az istállóban kell gondoskodni táplálásukról.

Szálaktakarmányból fejenként és naponként — a testnyagvágás szerint — 4—10 kg-ot szokás adni. Ezidén szálaktakarmányból elég jó a termésmennyiség, tehát nem kell fukarkodni vele. Bármely szénafélére alkalmas. A szálak adag kétharmadát pelyva, jó takarmányszalma vagy tengeriszár is alkothatja.

A gyök- és gumótakarmányok közül adjunk takarmányrétet a növénydekmárháknak, meg pedig az egy éven aluliaknak 10, az egy éven felelieknek 15 kg-ig növekvő fejadagokban.

Az abrakfélék közül alkalmas a zab, árpa, petenő, borsó, lóbab, kórpa, olajfogácsa, szárított szeszmosók, sórtörköly, malátacsira, stb. Az egy éven aluli úszók és tinók még okvetlenül abrakalandók. Az abrak mennyisége — a szálak- és gyökértakarmányok adagnyagsága és minősége szerint — a legjobb jól vezetett gazdaságunkban 1—2 kg. Az egy éven feleli úszók és tinók azonban csak szénahiány esetén kaphjanak 0,5—1 kg. abrakot; egyébként nekik szénával, szalmával és takarmányréppel kell kitélni. Ha ugravis teli adagjuk fehérjesszükségletüket teljesen nem fedezi, ezt a legelő füvéből majd a tavasszal pótolni tudják. E korban már nem okoz sulyosabb zavart a fehérjének átmeneti csökkenése.

Ne feledkezzünk meg az ásványi szükséglet biztosítására fejenként és naponként 1,5—2 deka szénasavas meszet (iszapolt krétát) és 0,5—1,5 deka konyhasó adagolni.

Télen a bórápolásról, a szörzet rendszeres kifeléséről, a tulmólt kormok levágásáról el ne feledkezzünk. Ha a legelőről beterelt borjak nyakán tetvek mutatkoznak, kenjük be az illető testjüket olaj és petrolum egyenlő arányú keverékével. Az istállóság idején bocscsúss ki a növényeket nap-nap után a kifutóba, hogy egy kicsit mozoghassanak.

A sűrített mustot

indokolt felhasználni borunk minőségének javítására akkor, ha attól tartunk, hogy nem elég benne a természetes cukortartalom. A sűrített mustot legjobb a leszűretelt musthoz keverni s azt nem későbbre használni; így a feljavitandó musttal a hozzáadott sűrített must tökéletesen összeforr.

A bortörvény értelmében a besűrített mustot az illetékes szőlészeti és borászati felügyelőséghez intézendő előzetes bejelentés kötelezése mellett szabad hozzáadni.

Sűrített mustot — arra alkalmas vácuum-készülékek útján — már többet állítanak elő. A besűrítő készülékek szerkezete és kezelése ugyan egyforma, de azért a besűrített must minősége eltérő, mert ez függ a nyersanyag minőségétől.

Ebből kifolyólag az egyes besűrítők árújának minősége nagyon változó lehet. Leghelyesebb, ha megrendelés előtt próbaküldeményből magunk győződünk meg a vásárol-

landó anyag minőségéről. A sűrített must értéke s így ára változó: függ a szőlő, illetve must napi áráról, valamint az előállítási költségek ingadozásától.

A sűrített must használatának nagy gazdasági jelentősége van. A legjobb magyar és külföldi piacoknál előbb az volt a panaszja, hogy a magyar bor minősége (szesz- és cukortartalmán) egyazon vidéken is év-ről-évre nagy ingadozásoknak van kitéve. Ebben nem az szőlősgazdánk a hibásak, hanem ezt a sajnálatos körülményt a változó időjárás provokálja meg. A sűrített must használatát módot ad arra, hogy olyan években, mikor az időjárás mostohaága miatt mustunk, illetve borunk nem érne el kellő cukortartalmat, akkor ezzel a legtermészetesebb pótszerrel a hiányt kiegészítjük. A multhan gyakorlati mód: nagy répacukorral való javításnál nemcsak jobbnak, hanem gazdaságosabbnak is mutatkozik a sűrített must használatát.

De ismételjük: a bortörvény értelmében jelentős beokvetlenül a szőlészeti és borászati felügyelőségnek, ha sűrített musttal akarjuk mustunkat javítani, mert különben kellenetlenségnek tesszük ki magunkat.

A községi bikák

ápolása és takarmányozása még mindig nagy magától kívánni valót. Pedig könnyű belátni, hogy

ASSZONYOKNAK, LEANYOKNAK

Mi az oka annak, ha a kenyer „nem jól sikerül”.

Leggyakrabban előforduló hibája a frissen sült kenyérnek a nyúlóság, amely kezdetben nem annyira kellemetlen, egy-két nap múlva azonban savanyuszagúvá és élvezhetatlenné teszi a kenyeret. Ha a kenyér kiszárad, a szag gyengül és a nyúlóság csökken, ugyhogy a hibát nehezebb felismerni, az ilyen kenyérnek a fogyasztásra azonban az emberi szervezetre rendkívül káros hatással lehet. A kenyér nyúlóságának legjobban a baktériumokkal telített liszt az oka, amely baktériumok csak bizonyos hőfokon tenyésznek, azért a kenyeret jól ki kell sütni, azután pedig kihűtve, szellős, hűvös helyen tartani. A savak iránt ezek a baktériumok igen érzékenyek, azért ha a kenyérszűrtába savanyú tejet, vagy aludtsavót teszünk, az nem nyúlosodik meg. Nyúlós kenyeret ne fogyasszunk, mert betegséget okozhat; kisebb darabokra vágdosdunk fel és kemencében kiszárítva, állatok etetésére használjuk fel.

Gyakori hiba a kenyér szalonnázása is, vagyis a bélben, a kéreg alatt kifejlődő vizes réteg. A hibát többféle ok idézheti elő, vagy a kemence nincs eléggé átfűtve, vagy túlmasszivra csináltak a tésztát, vagy a liszt tartalmaz igen sok vizet, esetleg a tésztát túlkorán tették a forró kemencébe.

A penészesedés különösen akkor lép fel, ha a kenyeret meleg, szellőzeten helyen tartjuk. A penészgombák rendszeren kívülül, a hűtő repedésen keresztül jutnak a kenyérbe és színes foltokat okoznak rajta. A penészes kenyér undorító szaga és íze miatt élvezhetetlen.

Dohos és roszszivó teszi a kenyeret az úgynevezett *krutabetegység* is, amely fehér por alakában lepi el a kenyeret. Elkerülhetjük, ha a kenyérkevert leállványokhoz egy rakjuk el, hogy azok egymáson ne érintkezzenek és állandóan hűvös, száraz helyen tartjuk.

A kenyér élvezhetetlenségének legfőbbzár a roszsziszten van az oka, de gyakran a kovászolás, darasztás, vagy süttés alkalmával alkotott hibák tesszék azt használhatatlanná.

PÉTI SÓ

...a bevált magyar nitrogénműtrágya, nélkülözhetetlen. Kérjen díjtalan ismertetőt! Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt. Budapest, V. ker., Nádor-utca 21. szám.

a kopláló, vagy fájdalmas betegségben. (koromfájás, stb.) szenvedő bika nem termékeny, s így nem csoda, ha a közösi tehenek jelentékeny része évenként üresen marad, pedig ez nemcsak 1—1 borjú elmaradását jelenti teheneknél, hanem 2000—3000 liter tej elvesztését is.

A bikának tápanyagszükséglete csak valameivel haladja meg az életfenntartó szükségletét. Ezer kg ölösulyra 7 kg keményítőértékű takarmányt szokás számítani. Aki nem akar szagmítani, az leghelyesebben teszi, ha a bika kondícióját figyelve. A bikának jó kondícióban kell lenni; hiba a zsíros elhízottság, de még nagyobb hiba a soványosság.

Ha a bika nem egész évben van igénybe véve, hanem csak bizonyos időnyében hág, akkor természetesen ebben az időnyében jobban kell tartani. Még ki nem fejlődött bikánál a táplálás kettős fontossága, mert itt nemcsak az élet fenntartásáról van szó, hanem a szervezet építéséről is.

Legjobb takarmány a bika számára a jó réti széna, mellette abraklító zab, de ennek egy része pótolható gabonadarával, a fiatalabb bikánál olajfogácsával, korpával vagy darált lóbabbal.

Dagasztáshoz megszállt, gyengén előmelegített lisztet és langyos vizet használjunk. A sötét dagasztáshoz használt vízben oldjuk fel, 1 liter vízre 2—3 deka só számítva. A lisztet kisebb adagokban adjuk a vízhez az élesztővel, vagy kovással és jól összevgyurjuk. A kelesztést két részletben szoktuk végrehajtani, félleg a dagasztóteknőben, félleg pedig cipóvá formálva, a szakajtókósbán.

A kenyér süttése kb. 250 C fok hőmérsékletet kíván. Hogy a hűtő rohogós legyen, a még nyers kenyéret a sütőkemencébe való betérés előtt vízzel megnedvesítjük, majd mikor a sütőből kikerül, ubjól vizet ruhával töröljük végig és fokozatosan hűtjük ki.

A kenyér készítéséhez néha burgonyát is felhasználunk. A burgonyával készült kenyér héja jobban megbarnul, amellet nehezebben szárad és szárad, azért hosszabb ideig marad friss.

Kánya Terézia

Ételreceptek

Borjuszeg töltve. Egy kilogramm borjuszegget megmosunk, késéssel vigyázva felszedjük a felső húsréteget és ez alá tesszük a túlléteket. Másfél szemelét tejbe vagy vízbe áztatunk és kinyomjuk. Kandál szíria petrezselyemzöldjét teszünk és a szemelét benne addig pároljuk, míg a lábatól eltávolítjuk. Ekkor kissé kihűjtjük, 2 egész tojást ütünk bele, kevés sóval, törött borssal fűszerezük és ügyesen a bus alá töltjük. Tetejébe zsír teszünk, sőtbe tesszük s ha tíz percig sül, továbbával kenjük meg, szemleymörzével meglintjük és pirrosá sülünk.

Gyermekpép. 4 dekagramm vajot, felolvasztunk és 12 deka lisztet szemleymörzést rántást készítnék belőle. Folytósan keverés közben 1 liter hideg tejtel feleresztjük, 4 deka cukrot és darabka vanillát főzünk bele. Addig kavargatjuk, míg kelő sűrűségű nem lesz, akkor lapos tálra öntjük, tetejét fél centiméter vastagon meglintjük porcukorral és tíz-öt órással nyomogatjuk, hogy karamellé változzék. Mézeskalácsot adunk hozzá.

Lisztfelfújt. 14 deka vajból és 14 deka lisztből világos rántást készítnék. Felferesztjük 7 deciliter tejjel és folytósan keverve addig főzük, míg a lábatól elválik. Ha kihűlt, egyenként belekeverünk 4 darab tojásrángást s ha sima, 14 deka cukrot és a négy tojás kemény habját. Vajjal kikent formában forró vízbe állítjuk és 20 percig bennhagyjuk. Borstóval tálaljuk.

Jól vezetett uradalmi tenyészetekben a bikák takarmánya 3—5 kg abrakból, 8—10 kg szénából és telen 5—10 kg répből szokott állni. Nyáron legeltetik a bikákat, vagy némi zöldet kap a széna helyett, de abrakban akkor is van része. A takarmányt naponta egy evőkanálnyi (3 deka) só egészíti ki.

Nem helyes sok vizenytő takarmányt (répa, répaszelet, szeszmosók, sok zöldségtakarmány) adni a bikáknak, mert így pettyhűdté lesz szervezetedük és rosszul hágnak. Sok szalma és pelyva se előnyös, mert „szalmahas”-ra vezet; legfeljebb takarmányhiány esetén helyettesítheti a széna egy részét jó minőségű takarmányszalma.

A tenyészképesség megőrzésére igen fontos a szörzet tisztogatása, a kormók ápolása és a rendszeres mozgás. Sok bika azért nem hajlandó hágni, mert körmeinek túl hosszú volta miatt hágáskor a kőrömsarkok fájdalmas zúzódtat szenvednek.

Apró jótanácsok

Ha húsvisi bárányokat akarunk majd eladni, akkor a februári eletés a legmezelebb. Most ugyanis a mézeskoros a 3—4 hónapos bárányokat keresik pesenőreket. Ha az anya jól tejt, akkor 6 hét alatt a bárány elár a korai súlyt. Ha pedig az akarjuk, hogy a bárányok februárban jöjjenek a világra, akkor már szeptemberben kell a kosokat az anyák közé bocsátani. A korai eletés a teljesszósítás szempontjából is előnyös, mert a piacokon korán megjelölés bizonyos fizetést kerjebb árakat. Igy az ugyan, hogy teli eletés alkalmával több és jobb takarmányt kell az anyahőhöz biztosítani, de a többletet megfizetik. Ezidén elég jó takarmánytermésre van kilátás, így az előkövetkező teli alkalmat nyújt arra, hogy a jobb táplálás okozta nagyobb jóvádelmezéséről meggyőződést szerezhessünk.

A növénydekpulyák 6—8 hónapos korukban eszkeztől, 3—4 héttel tartó feljavítás (hizlalás) után kerülnek piacra. Elesegük reggel és délben gabonadarák (buza, árpa, pohánka, tengeri) és lefőzött tej, esetleg főtt burgonya keverke. Az utolsó héten a főtt burgonya maradjon el. Este szemes gabona legyen az elesegük. Ivóvíz, faszén, kavics is jusszon nekik. Naponta 3—5-ször etessünk. A szabad mozgás csak fokozatosan vonjuk meg tőlük, mert különben étvágy megcsúszik. Minden etetés előtt jó lesz fél—egy órára kigendíteni őket a szabadba, mert csak így számíthatunk arra, hogy kelő mennyiségű elesegét vesszék fel. Legkeresettebb a pulykapecsénye karácsony előtti hetekben.

A mangalicahizalásnál újabb tapasztalatok szerint jó eredmény érhető el akkor, ha nem lassan felkészülünk 1—1½ éves korban 40—70 kg fölösulyt fogjuk be őket hizlalni, hanem a szászistok már jó feljövött (15—20 kg-os) példányait azonnal jobb táplálásban részesítjük. Ilyen malacoknak az elválasztás után is annyit adunk, amennyit a legelő mellett jó étvágyal megessen. Elesegük legyen például 80%-ban gabonadara, 20% szénasavas méssz. Fontos a különösen eleinte — a bőségesebb fehérjeterítés.

ADÁS-VÉTEL

Államlag ellenőrzött telepmérő eladók 25.000 darab előosztályú egyéves gyökéres szőlővirányt; csemegé és borfajók. Ripálva portális és Berliandier általános olaj- és bék-tek 10—12 fillérről készült. Egyéves gyökéres Ripálva portális, vadgyökéres gyökéres hazai Othello darabonként 5 fillér. Az olajnyok és az anylonyk feljlesztéséért felelősséget vállalok. *Feltöltő József szőlő-oltóintézet, Nagyréde, 355. szám; Hozemegye.*

Nem gazdaságos a sertés- és baromfi-tenyésztés a lórvénység miatt
Rákoshegyi baktériumló
...kell. Kapható és megrendelhető csak **FEJ. AULICZKY OTTÓ** Budapest, VII. Béklyu-utca 65. I. Árak: Dantlónnal az Budapest 3 4 6 8 10 15 20 3.70 4.80 7.10 9.10 10.16 16.-21.30 **Tanulmányos prospektus a lap olvasóinak ingyen!**

H I R E K

Kihalt erdő sűrű mélyén...

Kihalt erdő sűrű mélyén
Őszi reggel bolyongok,
Könnyes szemmel hallgatom, hogy
Panaszoknál a lombok.
Bus e panasz, amit sirnak
A megsárgult levelek,
Segítenék fájdalmukon,
Hajh, de nekem nem lehet,
Hajh, de nekem nem lehet.

Kelet felől enyhe szellő
Bus siralma jön felém.
Valahonnan elragadt
Falevelet dob elé.

Könnycseppekkel rá van írva:
"Szivem boldog nem lehet".
Ha megkapod, tépd össze e
Halványárga levelet,
Halványárga levelet.

KEREZSI ENDRE
(Nagykálló)

Krisztus az útszélien

Darva köből faragott szobor,
Végig beleperte a szürke por.

Naponta eljárnak előtté
S nem vesznék tudomást felőle.

Ő sem szült meg soha senkit,
Enged továbbmenni mindenkit.

Hogy is szólna? Hisz csak kőszobor.
Ajkára szót lélek nem sodor.

Igaz, de hát mégis Krisztus Ő,
Köben is csak értünk szenvedő.

Földeknek és emberek Ura,
Nézzünk fel hát néha Krisztusra.

Mert hiába — ír a sebre nincsen,
Egyedül csak Ő — a Krisztus-kinces.

PÁLINKÁS BÉLA
(Szombathely)

Bucus Kisköröstől...

Hol szent fája sorját dalmoki böl-
[csőnek,
Nemsokára el kell szakadnom tetőled.
Üzentelek a messzi dunántúli tájak:
"A föld koldus fia, két hegyetk várnak!"

Pedig, hogy megszoktam egyenes
[tsikásgod,
Népedet, mely velem tartott rokonsá-
[got,
Borodat, mely tüzként száll az erébe
[szót,
Szépséges lányaid napsugaras szemét.

Ha elmegyek innen, tudom fája a lel-
[kém!
Kis fa voltam, mikor itt gyökeret
[vertem.
Mintha még most is a boldog gyer-
[mek lennék,
Idelők százával sok-sok édes emlék.
Itt voltam először szerelmes egy
[lányba,
Itt merültem élte csüggedt lemond-
[ásba,
Itt ismertem meg, hogy milyen szép
[az álom,
Fehéren mosolygó akácok utakon.

Elo van készítve már az utitűskám,
Azt szeretném tudni, hogy milyen út
[vár rám,
Szomorú vagy vig-e? Mert nehéz az
[élet,
Könnyen kaphat az én hajóm is egy
[léket.
Hogyha eltávozom innen egy szép
[napon,
Nem kísér az uton könnyes aggod-
[lom.
Csak az nehezedik a szivemre csupán,
Hogy bánkódik értem öreg édes-
[anyám!

KUNFÖLDY JÁNOS
(Kiskőrös)

Jó volna...

Jó volna néha elmerengve járni
A partatlan vad óceán fölött
És a magány szent himnuszát
dalolni.

Jó volna néha elhagyni a sorsot,
Mely rút kezével kísért mindenütt
És légbé szórni minden durva
gondot.

Jó volna néha sirni elhagyottan
A régi álmok romjai fölött
És felbőrelni rutul, megcsalottan.

Akkor talán könnyebb lenne az élet
S nem busulnák, hogyha észre-
vettem,

Hogy fölöttem elrohantak az évek.

BONNYAY MIHÁLY
(Szony)

Kapi Béla evangélikus püspök ju-
bileuma. A dunántúli evangélikusok
szeptember 30-án innepelték lelki
vezérük, Kapi Béla dr. győri püspök-
szüszetdős huszestendős egyházi jubi-
leumát a győri templomban. Kapi
Béla a mult hónapban töltötte be
ötvenhetedik esztendőjét. Alig har-
minchétt éves korában, mindössze
tizennyegyeszentes lelkipásztori szü-
lgalat után, 1916-ban választotta pü-
spökévé a dunántúli evangélikus egy-
házkerület. Egyházi méltósága alap-
ján tagja az országgyűlés felsőházá-
nak és állandóan élénk részt vesz a
felsőház tárgyalásaiban. Az Erzsébet
Tudományegyetem soproni evangé-
likus teológiai kara néhány éve meg-
választotta a hittudományok tisztele-
telt doktorává.

Filléres vonatok. Az államvasutak
kegatosága közli, hogy október 4-én,
vasárnap a következő ünnepi és filléres
gyorsvonatokat indítja: 1. Budapestről
Móra (börnyű), 2. Kőszegről Móra (at-
hósbent felszállással), 3. Nagykanizsáról
és Sackesteházáról Móra, 4. Budapest-
ről Sátorjauhelyre, 5. Debrecen és
Nyíregyházáról Sátorjauhelyre, 6.
Szolnokról Sátorjauhelyre (Jászberény
és Hatvanon át).

**Benke Imre rendőrőrmester ki-
tüntetését kapott.** A Kormányzó
Benke Imre rendőrőrmesternek bátor,
kötelességtudó és önfeláldozó
magatartásáért a magyar bronz érd-
emkeresztet adományozta. Mindenki
emlékszik még Benke rendőrőrmes-
ter nevére azokból a napokból, amik-
or összedült a Rákóczi-ut 73. számú
bérpalota. Benke Imre volt az, akinek
közösntét, hogy a katasztrófa
sokkát több áldozatot nem szedett.
Amikor észrevette, hogy az épület
homlokzata meginog és a fal lassan
előrehajol, nem vesztette el a léle-
kületét, hanem a földszinten levő
üreségekben a gyalogjárőrök a kocsi-
utról a közönséget idejében való me-
nekülésre figyelmeztette.

A vagyonvétség-huza októberi ára
A pénzügyminiszter a mezőgazdasági
lugarlatnok vagyonvétségében fizetendő
üzletköltséget 1936 október hónapra
szóló érvényes mértékáránként tizen-
hat pengőben állapította meg.

**5:3 arányban győztünk az osztrák
futball felett.** Gyönyörű diadalt
arattot a magyar labdarugó-sport:
válogatott futballcsapatunk ugyanis
szeptember 27-én 5:3 arányban leg-
yőzte az osztrák válogatott csapatot.
A nagy mérkőzés szeptember
27-én, vasárnap folyt le 30.000 néző
előtt Budapesten és a magyar csapat
pompás játékkal vívta ki a szép
győzelmet. A egyszerű mérkőzés
második félidőjéről a rádió kitűnő
helyszíni közvetítést adott.

Huszonötrendbeli közokirathamisítás.
Kucucz József 38 éves magántisztviselő
huszonötrendbeli közokirathamisítás bü-
ntetével vádolva került az elmúlt héten
a budapesti büntetőbíróvárosok elé. A
fiatalember azt vallotta az ügyész
előtti meghallgatása során, születési
bizonyítványát, neve által szerepelt
vább, azt így keltét hásszaggat is. Ezen-
kívül számos közokirathamisítás is kö-
vetelt el. Kucucz József te a törvényes
összüntetését követi fehérvázi léte.

Falovon lovagol az utone

Üres a tarisznya, tele a szű...

Előzőem a borostás arcú, lépés ká-
pajos magyart, ahogy ebédjét fogyaszt-
ja. A fűyes park szélén egyik pad
csücskére görnyedten.

Nagy darab kenyér, vékonyka szá-
lonna hozzá, s a félrelélt tarisznyá-
ból néhány zöld alma kivánczok elő,
hogy sorse kerüljön.
A falatozó ember most is a nagy hid
felé lépés, hátha hívják dolgozni. Te-
lőn inkább nem is emélek, csak dolgoz-
tatna.

De nem veszik ott észre, mint ahogy
nem vetnek tudomást róla reggel óta,
pedig szakadatlan ajánlottak esengő
pillantással; töretlen megakallással.

Hába jött megint. S ha a tarisznya
kiürült, csak haza kell mennie. Üres
szébel.

Pedig már meg is töltötte a napokat.
Szükre fogta a porciót, hogy tovább
fussa.

Az asszonyra gondol, meg a gyere-
kekre, akiket vele együtt paskol a sors
és megkeserítette a falat a szájában.

Akkor szép szokajauz urifü áll meg
előtte és rábámul. Akkora forma, mint
az ő Pistike.

— Ejnye no!
És milyen esessen nézi, hogy ő eszik.
Látszik, hogy megjött az étvágya.

Kis darab kenyeret és aprószelét szá-
lonná lészell a magyar és a flucsa-
ka felé nyujlja.

— Káné! — sávit akkor oda egy
átes nő hang, a nevelőné, s a kistü
elszalad, pedig a nyelvére már a
falat utóg.

— Mit akart ott azzal a piszkos em-
berrel? Hiszen a társzálját sem ette
még? Valami betegséget akart kapni
tőle?

A lépés kalapat sziven üt a végé.
Összeszomagol. Elindul napkeletnek. Szó-
g egy a városon. Ballag a faluján. Csak
egy kis szűzr kegyere narad, amire
huzató.

Azt adja a fának, aki nyakába ugrik
és öli, csókola, mintha a mesebeli kas-
tély hozta volna Pestről...

M. J.

**Az emberek élete észekapcsolódik a
határtalan végződással egy jobb és
szobb jóvó iránt. Minden alkalmat fel
kelt tehát használni, amelyen nagyonok
szöghetünk. Ilyen alkalom most az új,
előnyösen megjavított osztályversajáték,
mely október 17-én kezdődik. Önmagunk
és osztályunk érdekében eszükséklünk, ha
veszünk egy sorsjegyet bármelyik hívá-
sra felárulástól, mert ezáltal megszö-
reltik a reményesség, hogy máriól-
napra vagyonosok és boldogok lehess-
szünk. Minden csak a szerencsétől függ:
A sorsjegyek ára: % = 3.50, ¼ = 7,
½ = 14, 1 = 28 pengő. Mindenkinek
és minden egyes sorsjegynek egyforma
a nyereségi esélye!**

Mutasd meg
ismerőseidnek
a VASÁRNAP-ot!

Az egyházaknak kell a világot
helyes irányba terelni. A bányai
evangélikus egyházkerület szeptem-
ber 25-én tartotta közgyűlését Buda-
pesten. A megnyitó beszédet az
egyházkerület felügyelője, dr. Pesty
Pál titkos tanácsos mondotta és azt
hangsúlyozta, hogy az egyházak a fel-
forgató eszmék elleni védekezés céljá-
ból egyenlek félre minden felekezeti
versengést, mert ez lehetne az egysé-
ges védelmi front kialakulását. Raffay
Sándor püspök szerint az egyházakra
vagy a feladat, hogy a világot helyes
irányba térítsék.

Magyar Anyák Napjára az 1937. ére.
A magyar anyák számára összedíltott
napját tisztegyedik alkalommal kerül
újabb kötetben a nyilvánosság elé. Ez a
kötet is a magyar anyák lelki és egész-
ségügyi nevelését tartja elősorbán szem
előtt s ezen az úton igyekszik előmozdi-
tani az anyák és csecsemőik életmód-
jának eredményes javítását. A 256 oldalas
könyv a szokásos napitári anyag mellett
számos egészségügyi vonatkozású cikket
és tanulmányt s emellett közéletünk és
egyházi életünk vezető tényezőinek tollá-
ból is érdeklő diet, a házasság, a gyer-
mek lelki neme és különösen nevelés-
ügyi feladatok köréből számos megész-
telendő tanulmányt tartalmaz. Ezekben
kiülly kedves költemények, tárcák, gazda-
sági vonatkozású cikkek tartják és te-
szik változatos és számos illusztráció-
val díszített kötetet. Az Országos Sze-
nyítési Szövetség Kötői Igazgatósága
igazgató vezetése mellett valóban nagy
szolgálatot tesz a magyar anyák helyes
szellemi nevelése és egészségügyi kiokta-
tása ügyének akkor, mikor ezt a napitárt
előszőrő — darabonként 80 fillérrel —
juttatja a magyar családok asztalára.
Közzététel: Budapest, Károlyi utca (Bu-
dpest, VIII., Vasu. 10) és az összes
anya- és csecsemővédő intézetekben.

**Október 4-én lép életbe a MÁV
menetrend.** Október 4-én a MÁV vo-
nalain életbe lép a téli menetrend.
A belföldi viszonylatban számos vonat
— az ugynevezett társi járatok —
megszűnnek, másoknak pedig az
indulással, illetőleg érkezéssel jász-
nek eltérések az eddigi menetrend-
ről. A változásokról az állomásokon
kifüggesztett hirdetémények nyujta-
nak tájékoztatást.

Kélezátozven vagón burgonyát vásárol Olaszország

Az Olaszországba Irányuló burgonya-
kivitel gyakorlati lényossége helyre-
állított azzal, hogy az olasz illetékes
bánságok az olasz importőröknek egyelőre
25.000 q burgonyára a beviteli engedé-
lyeket kiadták. A kiadott beviteli en-
gedélyek 30 napra szólnak és október
30-án járnak le. Az olaszországi bur-
gonyaportra történő bevadásoknál a bel-
földi megállapított minimumál területől
árak irányozták.

Az olimpiai bajnokok kitüntetésé.

A Kormányzó a vallás- és közokta-
tásügyi miniszter előterjesztésére
Bozsi Mihálynak, Brandy Jánosnak,
Bródy Györgynek, K. Csabé Ipoly-
nak, Csik Ferencnek, Elek Lónának,
Gerevich-Gerei Aladárnak, Irtyé Ha-
losy Olivérnek, Harangi Imrének,
Hazai Kálmánnak, Homonnai Már-
tonnak, Kabos Endrénének, Keller-
Kárpáti Károlynak, Kulcsy-
Kusinszky Györgynek, Lőrincz Márton-
nak, Molnár Kálmánnak, Németh
Jánosnak, Rajczy-Raszlovics, Németh
Imrénének, Rojcsányi Lászlónak, Sarkány-
Miklósnak, Torics Sándornak és Zom-
bory Ödönnek olimpiai győzelmeik
szerezett kimagasló érdemek és
nemzeti szempontból is fölötte érté-
kes sporteredményeik elismerésül a
Toldi Miklós arany érdeméremet adomá-
nyozta. Ezenkívül 14 ezüstéremet
adományozott a Kormányzó azoknak,
akik helyezett értek el.

Külföldös ánygillósok. Jankó József 34
éves budapesti kárpótló a mentők fel-
vágott sukkóval véresen találták. Bekö-
fözték a sebet és mikor eszméletre tér-
t, megrögzöték tőle, hogy mi történt ve-
le. Jankó azt mondta, hogy szívtelne-
gét felvágta csuklóján az eróket. Ke-
zét felvágta a szívtelneget, de nem
találták. Jankó végül elmondta, hogy
miután felvágta erőt, lenyelte a borot-
vapengét. A szerencsétlen embert a men-
tők kórházba vitték.

Lebontatnak egy sülyedő villát

Háromnegyed esztendővel ezelőtt a budapesti Logodi-uton és a Lovas-uton repedések mutatkoztak az utsteen és egyik-másik házfalon. A szakértők megállapították, hogy a Várhegynek a Vérmező felé néző oldala csuszik, ez okozza az utsteen és a falakon a repedéseket, hasadásokat. A szakértőváros szakemberei gondosan megvizsgálták a terepet és a kerületi előjáróság elrendelte több lakás kiürítését. Lebontattak egy régi házat, az Atilla-utca egyik telkén pedig hatalmas, erős támfalat húztak, hogy ezzel vessenek gátat a földtömeg csuszásának. Ezenfelül úgynevezett szivárgókat építettek. Erre azért volt szükség, hogy elvezessék a felgyülemlett talajvizet, mert a szakemberek szerint ez volt egyik oka a bajnak. Több, mint negyvedmillió pengőbe került ez a munka. A minap ismét helyszíni szemlét tartottak és arra a megállapításra jutottak, hogy a további földcsuszamlás megakadályozására erélyes intézkedésekre van szükség. Ezek közül a legfontosabb az, hogy a Logos-ut 26-27. számú házat le kell bontani. A hiteles mérések során megállapították, hogy a villa alapfalai félméterrel sülyedtek, azoknál pedig az egész épület harmincöt centiméternyit csuszott a lejtőn. A Lovas-ut ház lebontásától függetlenül további folyik a mentés munkája. Építik a szivárgókat és a támfalakat.

A „Hangya” lépéseket tesz jogos érdekeinek védelmére

A Hangya szövetkezeti központi igazgatósága szeptember 28-án tartott ülésén foglalkozott azzal a tennivalóval, amelyet Eber Antal, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke székéből intézett a kamara egyik tagja, a Hangya szövetkezeti központ ellen. A kamara elnöki székéből, a megfelelő tájékozódás megszerzése nélkül, a Paprika-központtal, illetve a Hangya szövetkezeti központtal összefüggésben emondott dő a valószínűleg meg nem felelő állítást a Hangya igazgatósága a leghatározottabban visszautasította. A kamara elnöki székéből elhangzott és a kamara egyik illetékes támaszok folytán a Hangya Központ igazgatósága meg fogja tenni azokat a lépéseket, melyeket jogos érdekei védelmére szükségesnek tart.

A népszövetségi közgyűlés új elnöke: M. Carlos Saavedra Lamos argentín külügyminiszter

A tűztorony

Irta: Karl Hans Strobl

Vécsey Leó fordítása

Most jobban érezte magát és hogy érzelmei ismét feléledtek, ez abban mutatkozott, hogy fájdalmi ellenére valami halk, egyforma zajt különböztetett meg. Elkézte rendszeresen átvizsgálta a helyiséget, amíg meggyőződött róla, hogy a zaj forrása a petróleumtartók kamrájában van. Valami eszközök a zaja volt és olyan hangok adott, amikor fémmel fémek csúszolnak. Amikor Peder épp belépett a kamrába, hirtelen megszűnt a zaj és másnak adott helyét: erős zúgásnak és sístegésnek, amikor valami folyadék ömlik keskeny nyíláson keresztül. Időnt vizsgálta meg a petróleumtartókat, feljűk tartotta a lámpát és amikor semmit sem tudott észrevenni, fülét a hideg vasra fektette. Őüabban zúgott és sístertgett és amint Peder magánkívül a rémületől a folyadékmértő vizsgálta meg, az oszlop gyors sülyedését vette észre. Egyszerre felismerte a zúgás jelentőségét. Knut odalent az eszközök között egy vasfúrtó talált és az örület erejével keresztülykuszította a tartályok padlózatát. Összeszorított állkapocsokkal, amely még mélyebben furta az éket a beteg fogba, úgyhogy a fájdalom egészen összehúzta Peder testét. munkához látott, hogy a tartályokat kinyissa. Izgatottan cserélgette a kulcsokat, míg végre hosszas próbálgatás után felszakította a zárt, épp kelő időben, hogy a készlet utolsó maradvékát bugyborékolva lássa eltűnni a padlózat nyílását.

X. Fejezet.

Végítélet a toronyban.

A lámpák már meg voltak töltve, de Peder kiszámította az égés tartalmát és úgy találta, hogy a lámpákban az első reggeli órákban ki kell aludniok, amikor az éjszaka még nem mult el egészen. Hiába volt most már Knutra rohanni és ártalmatlanná tenni, hogy a torony ne maradjon idő előtt világosság nélkül. De Pedert megzavarta a szerencsétlenség; egyetlen gondolat volt rajta erőt, örületen zakatolt a hideg verejtéktől nedves fejében az a kívánság, hogy Knutot a rémes éjlekkért, a borzalmas, meddő erőfeszítésekért és ezért az utolsó tettéért megbüntesse. Még egyszer felszakította a zárat, beleyult karjával a tartályba és látta, érezte, hogy üres... üres... Aztán a nyíláshoz rohant, felereselt a torlaszokat, a ládákat, ledobta a deszkákat...

Sűrű fekete füst toltuk ki a nyílásból és abban a pillanatban kéklő láng csapott fel, amely megrészegítette arcát. Késő volt. Knut meggyújtotta a petróleumot. Most már nem lehetett más menteni, csak az életét. Peder kétségbeesett erővel csapott a vastag üveglapokra. Csőrömpölt körülötte minden. Az üvegszilánkok arát és kezét találták, megsebzették és áruították. Vakon, az arcára folyó vértől, féltve megfúladova, keresztülykuszította magát a nyíláson, felszargatva ruháját és husát és a villámhárító vasrudja után nyult. Azután kilendült és épp amikor elkezdett lefelé csuszni, jutott észébe, hogy jobb lett volna kinyitni az üveglapok valamely csavarzárát... és most kénytelen lesz kihuzni azt a beteg fogát, ha megint fiánál lesz.

... Babylon nagy városára, Hét toronyok bünös homára Tüzes hull, hald zúhog, Islen trónja veszeg-rogog...

énekelték a lángok...
... Az emberek, akik reggel csónakkal jöttek Hangensundból, most füstfőző meglátták, mint változik megszóló lángoszloppá a világítótorony.

— Eg a világítótorony!... Sies-sünk, emberek! — üvöltött fel a vezető matróz. — Az Islen legyen ir-

galmas a két szerencsétlen torony-örnek.

Nekifeküdtek az evezésnek, úgyhogy a csónak síklani látszott a nehez hullámok felett és halgaltásba dermedve néztek a kőből való cső felé, amelyből a lángok sárkányra nyugtatózta nyelvéit. Azt az embert, aki a gránitbőmben térédeve, kérges kezüket megragadta, nem ismerték meg mindjárt a matrózok. Egyszerre a kormányos felüvöltött:

— Peder! Te vagy az? A támoilóg, férferejú aggyastánban nehéz volt megtalálni a fiatal toronyőr régi vonásait. Peder viháncolva nevetett és a foga felé mutogott.

— Gyorsan, gyorsan! Meneküljünk. A torony menthetetlen... Az emberek némán fektékde ujra az evezőknek. Az égo torony lángjaiak sísteregése versenyeu kelt a hullámok zúgásával. Felesleges volt Peder társa után kérdőzködni: Knutot hamuvá perzelte a pusztulás anyagának izzó, parazsas, rettentő lehellete... És sohasem derült ki, mi okozta a skudenesu világitótorony szörnyű pusztulását. Az örült Peder összeférgésteleu szavaiból semmit sem lehetett megállapítani. Az a feltevés ma is, hogy örjóngo rohamában elpusztította ártatlan társát, az öreg Knutot. A törvény keze azonban nem érthete már el őt. (Vége.)

TANÁCSADÓ

Kérdés: Van-e felület a jutasi állást-képz iskolába? (V. A. Jászdszka).
Felelet: A .M. kir. Kizási Pál honvéd csapataltiszt-képző iskola-ba (Jutas, Veszprém-m) a polgári életből senkit sem vesznek fel. A katonai szolgálatot teljesítők közül a csapatparancsnokok választják ki azokat, akiket az állást-képző iskolába altalmassuk fűtnek. Négy polgári iskolai végzettséget egyébként megkívánok.

Cs. J. Tiszasas. Rejtvénye jó.

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.
G földdarab nye
(=0) D (é=1)

(Beküldte Molnár Sándor Tarrói.)
2. Szórejtvény.
mézeskalács
(á=8)
A

(Beküldte Takács Andrásné Keckről.)
3. Szórejtvény.

zuzmó iparos I kolera
(Beküldte ifj. K. Balogh József Dógeről.)
A rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 43-ik szám-ban közöljük.
Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését til napon, belül elveleltül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők nevét nincs módunkban közölni.

A 37-ik számban közölt rejtvények megfejtése:
1. Szórejtvény: Gazdatudósító. 2. Szórejtvény: Leszerelés. 3. Szórejtvény: Kínestár.
Megfejtették. Vezér Eml. ifj. Németh Boldizsár, Kiss János, Békési László, Tamás Ferenc, Wiesner Márton, Halagos Pál, Nagy Endre, Mayer Emán, Éleítő Sándor, Köllő Gábor.
Jutalomkényvet nyertek: Kiss János (Kéz) és ifj. Németh Boldizsár (Mihályfalva).
A 38-ik számában közölt rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával együtt jövő héten közöljük.

Háziinyultenyésztés, gerezna- és angora-gyapju termelés

Irta: ANDRÁSSOVICH GÉZA m. kir. gazdasági főtanácsos

108 oldal, 30 kép Ára portóközlettel együtt Ft P 320 Kapható a „Vasárnap” könyvszétálynál.

Gömbös miniszterelnök 20 tehenet ajándékozott az olasz telepeseknek

Gömbös Gyula miniszterelnök leg-utóbbi olaszországi látogatása alkalmával ígéretet tett, hogy a litorói telepések számára magyar tenyész-tésű szarvasmarhák ajándékozta tenyész-tési célokra. Az ígért beváltásaképt szeptember 24-én megérkezett Litorióba a mezőhegyesi állami tenyész-tésű husz hároméves tehen és egy bika, két gyönyörű magyar komondor kíséretében. Az állatokat a miniszterelnök nevében Villani Frigyes báró kvirinói magyar követ adta át Litorió polgármesterének szíves ünnepség keretében. A miniszterelnök ajándékából Litorió város tenyész-tésű létesít és ebből a tenyész-tésből szándékszik felrész-tetni a telepések szarvasmarhaállomá-nyát.

A spanyol polgárháború áldozatait imát rendelt a hercegrímás. Serédi Jusztinián hercegrímás leg-utóbbi pásztorlevelében megrázó szavakkal emlékezik meg a spanyolországi egyháziuldozóeszkőről. Spanyolországban — mondja a pásztorlevel — sokszor vallásukért gyilkolják le vad kegyetlenséggel hittestvéreinket. Némcsak politikai üldözések folynak spanyol földön, hanem elsősorban az egyház gyűlölete heviti az üldözöket. Imádkozunk az üldözöttekért és üldözöttek egyaránt. A hercegrímás végül felbéri a lelkeseket, hogy imádkban és szentmisékben emlékezzenek meg a spanyol polgárháború áldozatairól.

A románok, meg a szappan. A Bukarestben megjelenő „Prezentu” című lap kimutatást közöl arról, hogy Európa országában mennyi szappant fogyaszt egy-egy lakos egy esztendő alatt. A kimutatás szerint Hollandiában 25 kg, Németországban 21 kg, Belgiumban 20 kg, Franciaországban 18 kg, Angliában 16 kg, Spanyolországban 14 kg, Magyarországon 12 kg. Szovjetországban 7 kg, Szerbiában 2 kg egy-egy lakos évi szappanfogyasztása. Az érdekes statisztikai kimutatást Románia fejezi be, ahol átlagban 90 doka szappanfogyasztás esik egy lakosra, jóllehet — állapítja meg a román lap — Erdélyben és a Belsőnyban aránytalanul nagyobb a szappanfogyasztás, mint Ormániában.

Halálos autókatasztrófiát okozott egy növevett. Borzalmas autókatasztrófia történt szeptember 28-án Dunakeszi határában. Özgvény Hulme Györgyné, 32 éves lovensenyistállótulajdonos, teljes beseleggel haladó autójával beleszaladt egy — az út szélén álló — autóbá. Hulme Györgyné elorebukott a vezetői ülésben, a kormánykereket belefurdott a mellébe és holton került el a volán mellett. A másik autóban ülő Fritz Stresse nevé berlini ügyvéd kihuzant az utstre és koponyaváladást törést szenvedett. Elévesztéles állapotban szállították kórházba. A katasztrófiát özvegy Hulme Györgyné elővizgálat-lansága okozta.

